

Since the opening of school, students had the opportunity to visit the clubs fencing, riding and vaulting, dancing, swimming and equerry. However, the subject «artistic cycle» were optional and were paid. With the permission of the university management, poor students were able to attend classes in fencing, riding and swimming twice a week, and since 1906 added to the list of exercises. Thus, local authorities tried to divert young student of gambling, such as billiards and cards. Taught subjects of sports and athletic direction only foreigners who have qualified for teaching children the nobility necessary sports disciplines.

Analysis of legal documents shows that, in contrast to Kiev and Kharkov University where discipline «artistic cycle» is not taught regularly at Tartu university students had the opportunity to permanently attend sports clubs that were popular. In the absence of permanent funding from the government, the management institution has successfully attracted donors who held university sports facilities such as riding and swimming pool.

Followed that the general trend in higher educational institutions of the Russian Empire in the early XX century is the emergence of sports and gymnastic clubs, where everyone, both teachers and students have the opportunity to engage in various sports, participate in competitions at all levels. Simultaneously, university professors constantly being driven to promote healthy lifestyles among students and the public. It Tartu University is a leader in the number of such organizations. For several years in the university begin working groups such as: Society of comprehensive physical education, student sports circle and fencing club. The most popular sports disciplines among school students have remained gymnastics, wrestling, athletics and fencing.

Key words: University of Tartu, artistic cycle, sport, group.

До редакції надійшла 28.01.2016.

УДК 327.7:341.123:327(477)]«2014/2016»

© Оксана Красіонова,
© Марина Черниш
(Київ)

УЧАСТЬ ООН У ВРЕГУЛЮВАННІ ВІЙСЬКОВОГО КОНФЛІКТУ НА ТЕРИТОРІЇ УКРАЇНИ

Сучасний конфлікт на території України, який дискредитував міжнародні гарантії та принципи, що будувалися протягом десятиліть, показав банкрутство застарілих моделей глобальної та регіональної безпеки. Агресивна політика з боку Російської Федерації (далі – РФ) створила небезпечний міжнародний прецедент, яким можуть скористатися інші геополітичні гравці задля розширення своїх сфер інтересів. Російсько-українське збройне протистояння та кримський сценарій, якщо їх не вирішити, можуть стати моделлю для ескалації нових конфліктів, як у Європі, так і світі.

Нові виклики міжнародній системі відносин, які містять у собі транскордонний характер, вимагають негайних консолідованих дій міжнародної спільноти задля гарантій безпеки як основної проблеми сучасності.

Розкривається участь Організації Об'єднаних Націй у врегулюванні військового конфлікту на території України у 2014 – на початку 2016 рр. Висвітлено підтримку України з боку ООН у питанні анексії Криму та стабілізації конфлікту на Сході України. Робота ґрунтується на використанні історичного аналізу документів ООН, завдяки яким здійснено спробу оцінити участь даної організації у врегулюванні конфлікту на території України.

Ключові слова: Автономна Республіка Крим (АРК), агресія, анексія, Генеральна Асамблея (ГА), Донбас, Організація Об'єднаних Націй (ООН), Рада Безпеки (РБ), Росія, Україна.

Російсько-український військовий конфлікт останніх двох років є одним із найбільших викликів для сучасної системи міжнародних відносин. РФ, яка виступила гарантом територіальної цілісності та політичної незалежності України під час підписання Будапештського меморандуму від 5 грудня 1994 р., недотримала своєї обіцянки та виступила в ролі держави-агресора. Юридично дії РФ повністю підпадають під визначення агресії, яке подає

ГА ООН від 14 грудня 1974 р. в Резолюції № 3314 «Визначення агресії». Перша стаття резолюції гласить, що «агресією є дії з використанням збройної сили однієї держави проти суверенітету та територіальної цілісності іншої держави або будь-яким іншим способом, несумісним зі Статутом ООН, як це встановлено в даному визначенні» [4]. Крім Будапештського меморандуму, «інтервенція РФ відбувалася з порушенням багатьох міжнародних угод, що забезпечу-

вали підтримку миру й стабільності в Україні та Європі: Статут ООН, Заключний Гельсінський акт 1975 р., Основоположний акт НАТО – Росія 1997 р. тощо» [2, с. 41].

Новизна роботи полягає в тому, що проведено тематичний аналіз сучасних подій на території України, які ще не відображені в науковій літературі. Методологічну базу дослідження складають принципи історизму, науковості та об'єктивності. Основу роботи становить метод конкретно-історичного аналізу при дослідженні участі ООН у врегулюванні збройного військового конфлікту на території України. Джерельну базу дослідження складають офіційні документи ООН, а саме: звіти засідань РБ ООН, резолюції РБ ООН та доповіді Генсека ООН, які містять інформацію стосовно збройного конфлікту на території України. Аналізуючи сучасні публікації з цієї наукової проблеми, особливий наголос доцільно зробити на доробках вітчизняних науковців, які в своїй більшості є юристами чи політологами, серед них: В.П. Горбулін, О.С. Власюк, Е.М. Лібанова, О.М. Ляшенко. Нажаль, дана тема ще не відображена повною мірою істориками, адже події надто свіжі й мінливі. Поза тим, необхідно виділити колективну монографію «Українська революція гідності, агресія Російської Федерації і міжнародне право» 2014 р. Особливий інтерес для дослідження мають і монографії О. Задорожного «Порушення агресивною війною Російської Федерації проти України основних принципів міжнародного права» та «Анексія Криму – міжнародний злочин», де автор подає міжнародно-правове дослідження російсько-українських відносин, починаючи від незалежності Української держави й по 2014 р. Практично всі зарубіжні науковці дотримуються думки про невиправданість агресивної поведінки РФ, з-поміж яких – Г. Фокс, Н. Кріш, Р. Караєв, Л. Мальксо, А. Пелле та ін.

Головною метою статті є з'ясування участі ООН у врегулюванні збройного військового конфлікту на території України. Хронологічні рамки охоплюють період лютого 2014 – поч. 2016 рр. За нижню хронологічну межу взято кінець лютого 2014 р., коли РФ, не прийнявши зміни влади в Україні, відкрито застосувала ряд агресивних заходів начебто для захисту своїх співвітчизників на території АРК, що стало каталізатором російсько-українського збройного конфлікту. Верхньою межею визначено початок 2016 р., – новий важливий період для України, як непостійного члена РБ ООН, що дасть їй змогу впливати на порядок денних засідань РБ ООН

щодо врегулювання військового конфлікту на території України.

Статут ООН, де закріплені основні принципи сучасного міжнародного права, трактує їх як загальновизнані норми поведінки суб'єктів міжнародних відносин з найважливіших питань міжнародного життя. Організація заснована на принципі суверенної рівності всіх її членів, котрі ретельно виконують передбачені Статутом зобов'язання, вирішують свої міжнародні суперечки мирними засобами так, щоб не піддавати загрози міжнародний мир, безпеку і справедливість. Крім того, держави-члени ООН утримуються від загрози сили як проти територіальної недоторканності або політичної незалежності будь-якої держави, так і будь-яким іншим чином, несумісним з метою Організації Об'єднаних Націй. Крім вище перерахованих засад, Стаття 2 фіксує принцип невтручання у внутрішні справи країн. У Статуті ООН знайшли відображення й інші важливі принципи міжнародного права такі як: добросусідські відносини; спільні дії з метою підтримання міжнародного миру та безпеки; роззброєння; рівноправність й самовизначення народів; співпраця задля економічного і соціального прогресу; забезпечення рівності людей, їх прав та основних свобод тощо.

Як уже зазначено, «РФ не мала жодної міжнародно-правової підстави вчиняти будь-які силові дії проти України. Зіставлення змісту зобов'язань та дій (бездіяльності) Росії дозволяє стверджувати про наявність протиправності, передбачених Статтями про відповідальність держав» [3, с. 465].

Початок збройного конфлікту РФ на території України ВР України визначає у проекті постанови «Про відсіч збройної агресії Російської Федерації і подолання її наслідків» від 20 лютого 2014 р. РФ, яка, зосередивши свої сили на кордоні з Україною начебто для проведення військових навчань, намагалася взяти під контроль митний кордон, блокувати українські військові об'єкти та здійснювала спроби зайняти українські державні приміщення.

У березні 2014 р., після декількох місяців масових кровавих протестів у Києві, які завершилися поваленням режиму Президента В.Ф. Януковича, представник України закликав РБ ООН зробити все можливе задля запобігання військового втручання Росії у справи України. Пройгнорувавши пропозицію України щодо проведення двосторонньої консультації, відповідно до статті 7 «Договору про дружбу, співробітництво та партнерство між Україною та Російською

Федерацією від 1997 р.», Росія зробила вибір на користь односторонніх військових дій.

З 1 по 20 березня 2014 р. було проведено 6 засідань РБ ООН, де постійні члени РБ закликали до мирного шляху виходу з ситуації, яка склалася на території України, де б враховувалися інтереси всіх сторін, у тому числі, й Росії. Після того, як 15 березня 2014 р. був провалений проект резолюції про те, що РБ ООН визнає територіальну цілісність та незалежність України у межах її міжнародно визнаних кордонів, українські та західні дипломати звернулися до ГА ООН. Відповідний проект резолюції прийнятий 27 березня 2014 р. «Територіальна цілісність України», за який проголосувала 41 країна.

Починаючи з 13 квітня 2014 р., на засіданнях РБ ООН, які стосуються українського питання, лунають заяви про погіршення ситуації в східній частині України та заклики до РФ про врегулювання конфлікту мирним шляхом. Проте, зовнішні сили та місцеві провокатори, які розпалювали ненависть та сепаратизм, дестабілізували ситуацію на Сході України так, як це було в АРК. Внаслідок чого відбулося насильницьке захоплення та окупація громадських і державних установ, безпідставні смертельні напади на сили безпеки України. Крім того, представник США в ООН Саманта Пауер повідомила: «На Сході України здійснювалися злочини проти людяності, такі як: довільні арешти, тортури, побиття, погрози смерті, зникнення, вбивства та інші серйозні порушення, які здійснювали російські бойовики та проросійські сепаратисти» [5]. Паралельно з цим, в АРК кримських татар обмежували в правах на свободу, мирні зібрання, асоціації та віросповідання.

Певну надію на те, що військовий конфлікт на території України буде припинений покладали на підписання Мінських домовленостей від 5 вересня 2014 р., проте місія ОБСЄ, яка на той час діяла в районі конфлікту, фіксувала постійні порушення режиму припинення вогню.

На заключному засіданні РБ ООН по Україні у 2014 р., яке було заслухане 12 листопада, мова йшла про те, що бойові дії знову загострилися. Провівши свої власні вибори на Донбасі, сепаратисти де-факто проголосили себе незалежними від України, погрожуючи розширити територію, яка знаходилася під їх контролем. На РБ ООН знову закликають до негайної деескалації ситуації, проявивши при цьому максимальну стриманість.

Загалом, впродовж 2014 р. подіям на території України було присвячено 19 відкритих зустрічей РБ ООН. Серед основних питань були:

анексія Криму, військові сутички на території Донецької та Луганської областей, здійснення моніторингу щодо дотримання припинення вогню за Мінськими домовленостями та правового покарання винних у трагедії малайзійського «Боїнгу».

17 лютого 2015 р. РБ ООН одноголосно прийняла резолюцію 2202 (2015), де закликала сторони в повній мірі реалізувати пакет заходів, «що містяться в Мінських домовленостях та тих положень, які зазначено у Додатку I даної резолюції» [6]. Документ, який прийняли одноголосно, був запропонований РФ та доопрацьовувався іншими членами РБ ООН.

На ювілейній сімдесятій сесії ГА ООН 28 вересня 2015 р., в Нью-Йорку з промовою виступив Президент РФ В.В. Путін, який зазначив: «Для виходу України з глухого кута необхідно сумлінно виконувати Мінські домовленості від 12 лютого 2015 р. Погрозами, силою зброї цілісність України не забезпечити, адже потрібно реально враховувати інтереси та права людей на Донбасі, повагу до їх вибору, узгодження з ними, як це і передбачено Мінськими домовленостями, ключових елементів політичного устрою держави. У цьому запорука того, що Україна буде розвиватися як цивілізована держава та найважливіша сполучна ланка в будівництві загального простору безпеки і економічного співробітництва як в Європі, так і в Євразії» [1]. Своєю доповіддю він повністю заперечує перебування російських військових на теренах України, а про анексію АРК вже й не згадує.

Протягом 2015 р. РФ самостійно заблокувала ряд резолюцій, серед яких – резолюція РБ ООН щодо теракту в Маріуполі, резолюція РБ ООН про створення Міжнародного трибуналу для розслідування причин падіння малайзійського літака Boeing 777 на Донбасі у липні 2014 р. тощо.

На кінець минуло року ситуація залишилася вкрай напруженою та нестабільною, попри спроби міжнародної організації вирішити конфлікт на території України. Незважаючи на велику кількість засідань РБ ООН щодо врегулювання «українського питання», статус вирішення конфлікту не змінюється. Адже Росія, яка наразі веде себе як держава-агресор, є постійним членом РБ ООН, який має «право вето».

Своїми діями РФ перетворила РБ ООН у недієвий орган, який не в змозі впливати на глобальну безпеку та мир. Слід зазначити, що неефективність світової системи проявилася ще під час розпаду колишньої Югославії, війни в Іраку та Афганістані, Сирії тощо. Що

вже говорити про інтервенцію Росії у Грузії у 2008 р., де РФ використовувала таку ж тактику ведення війни як і сьогодні на території України. Факти чітко демонструють, що сучасна система міжнародної безпеки не здатна ефективно реагувати на сьогоденні виклики. Ці ситуації все більше нагадують про прорахунки Ліги Націй. Світова спільнота почала обговорювати неспроможність ООН впливати на перебіг подій на міжнародній арені. Тому на порядку денному стоїть питання якісно нових перетворень в ООН, зокрема, розширення числа постійних членів та перегляд процедури використання «права вето» в РБ ООН, задля отримання ефективніших методів роботи і впливу на політичну та економічну ситуації в світі, а також швидкого реагування на виклики міжнародній системі безпеки. 11 лютого 2015 р. экс-представник України в ООН Ю. Сергєєв повідомив: «Український конфлікт став прикладом безпорадності РБ ООН і такий стан справ потрібно змінювати» [7].

Підсумовуючи участь ООН у врегулюванні конфлікту на території України протягом 2014 – початку 2016 рр., слід зазначити, що з почат-

ком анексії АРК та розгортанням військового конфлікту на Сході України, ООН як суб'єкт міжнародного права не виконала свої прямі зобов'язання та не запропонувала жодних дієвих пропозицій щодо військового конфлікту на території України. Через присутність РФ в Радбезі ООН, головна інституція організації не може пропустити жодної резолюцію до її ухвалення. Незважаючи на обрання України як непостійного члена РБ ООН з 1 січня 2016 р., вітчизняні високопосадовці не стали лідерами у дискусіях про реформування Радбезу ООН, що виглядає дуже дивно з огляду на українську ситуацію.

Отже, сьогодні головним завданням для представників української дипломатії в РБ ООН, як непостійного її члена, є наполегливо відстоювати свої інтереси на міжнародному майданчику задля подальшої підтримки з боку світової спільноти. Україна, яка стала жертвою агресії з боку одного з постійних членів РБ ООН, повинна негайно виступати ініціатором за її реформування. Адже деескалація військового конфлікту та притягнення агресора до відповідальності є одними із найголовніших завдань для України.

ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА

1. Выступление В. Путина на 70-й сессии Генеральной Ассамблеи ООН [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://kremlin.ru/events/president/news/50385>
2. Донбас і Крим: ціна повернення : монографія / за заг. ред. Горбуліна В.П., Власюка О.С., Лібанової Е.М., Ляшенко О.М. – К. : НІСД, 2015. – 474 с.
3. Задорожній О.В. Міжнародне право в міждержавних відносинах України і Російської Федерації 1991–2014: монографія / О.В. Задорожній. – К. : К.І.С., 2014. – 960 с.
4. Определение агрессии. Утверждено резолюцией 3314 (XXIX) Генеральной Ассамблеи от 14 декабря 1974 года [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.un.org/ru/documents/decl_conv/conventions/aggression.shtml
5. Организация Объединенных Наций. Предварительный отчет заседания Совета Безопасности. 28 мая 2014 г. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/PRO/N14/439/08/PDF/N1443908.pdf?OpenElement>
6. Резолюция 2202 (2015), принятая Советом Безопасности на его 7384-м заседании 17 февраля 2015 года [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N15/043/74/PDF/N1504374.pdf?OpenElement>
7. Україна виступає за реформування Ради Безпеки ООН // Дзеркало тижня [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://dt.ua/POLITICS/ukrayina-vistupaye-za-reformuvannya-radibezpeki-oon-163998_.html

© Оксана Красионова,
© Марина Черныш
(Київ)

УЧАСТИЕ ООН В УРЕГУЛИРОВАНИИ ВОЕННОГО КОНФЛИКТА НА ТЕРРИТОРИИ УКРАИНЫ

Современный конфликт на территории Украины, дискредитировавший международные гарантии и принципы, которые строились на протяжении десятилетий, показал банкротство устаревших моделей глобальной и региональной безопасности. Агрессивная политика РФ создала опасный международный прецедент, которым могут воспользоваться другие геополитические игроки для расширения своих сфер интересов. Российско-украинское вооруженное противостояние и крымский сценарий, если их не решить, могут стать моделью для эскалации новых конфликтов, как в самой Европе, так и в мире.

Новые вызовы международной системе отношений, которые включают в себя трансграничный характер, требуют немедленных консолидированных действий международного сообщества для обеспечения безопасности как основной проблемы современности.

Раскрывается участие Организации Объединенных Наций в урегулировании военного конфликта на территории Украины в 2014 – начале 2016 гг. Проиллюстрировано поддержку Украины со стороны ООН в вопросе аннексии Крыма и стабилизации конфликта на Востоке Украины. Работа основывается на использовании исторического анализа документов ООН, благодаря которым предпринята попытка оценить участие данной организации в урегулировании конфликта на территории Украины.

Ключевые слова: Автономная Республика Крым (АРК), агрессия, аннексия, Генеральная Ассамблея (ГА), Донбасс, Организация Объединённых Наций (ООН), Совет Безопасности (СБ), Россия, Украина.

© *Oksana Krasionova,*
© *Maryna Chernysh*
(Kyiv)

THE UNITED NATIONS ROLE IN SETTING THE ARMED CONFLICT IN UKRAINE

The end of the «Cold war» and the collapse of the bipolar world have led to fundamental changes in international relations. It would seem that with the end of the confrontation between the two countries - the USSR and the USA – regional and global conflicts will disappear. However, other problems of the bipolar world have come to force these days. Among them the international conflicts of independent states, antagonism between national interests, political and religious extremism, terrorism and uncontrolled conflicts, that put the global stability at risk.

The current conflict in Ukraine discredits the international guarantees that were aimed to prevent it, and it also damages the principles of international stability that took decades to build. It has led to the failure of the models of global and regional security that appeared to have been outdated.

The aggressive policy of the Russian Federation has created a dangerous international precedent, that can be mirrored by other geopolitical players to expand their interest in certain areas. The Russian-Ukrainian armed confrontation and Crimean scenario can be used as a model to escalate new conflicts both in Europe and in the rest of the world in situations when the sides cannot reach an agreement.

Unsubstantiated and illegal aggressive policy of Russia against Ukraine cripples the current system of the international order and global security. Annexation of Crimea, the war in the east of Ukraine, breach of several international and bilateral agreements, crimes against humanity, millions of refugees make the international community and its leaders face a difficult question: what will happen next? The issue is not about Ukraine only, the escalation of this conflict can have much broader repercussions for the entire world. The system of international order confronts now with new challenges that undermine its very existence across the world. The international community must introduce consolidated effort to resolve this pressing issue of the day.

One of the most important institutions in the field of international relations is the United Nations. Over the years, the UN has played an important role in prevention of international crisis and in resolving protracted conflicts. The UN is the world's first institution with the mission to safeguard the global peace and security and promote economic and social advancement to the benefit of all people. The organization that keeps a watchful eye on the transformational processes across the borders, now is facing a dire needs to upgrade its foreign policy with new challenges and threats in sight.

The article tells about the participation of the United Nations in resolving the armed conflict on the territory of Ukraine in 2014 – early 2016. It also shows how the UN deals with the issue of Russia's annexation of Crimea and how it attempts to stabilize the conflict in eastern Ukraine. The basis for this work was centered around the historical analysis of the UN documents with an attempt to evaluate the organization's involvement in the conflict in Ukraine.

Keywords: Autonomous Republic of Crimea (ARC), aggression, annexation, General Assembly (GA), the Donbass, United Nations (UN), the Security Council (SC), Russia, Ukraine.

До редакції надійшла 15.04.2016.